

Persbericht

Luxemburg, 13 september 2021

Inefficiënties in de samenwerking met niet-EU-landen bij het terugzenden van irreguliere migranten

Volgens een speciaal verslag dat door de Europese Rekenkamer (ERK) is gepubliceerd, heeft de EU niet doelmatig met niet-EU-landen samengewerkt om ervoor te zorgen dat migranten die illegaal op het grondgebied van de EU verblijven, terugkeren naar hun eigen land. In de periode 2015-2020 heeft de EU slechts beperkte vorderingen gemaakt met de ondertekening van overnameovereenkomsten met niet-EU-landen. Bovendien waren de EU-acties niet voldoende gestroomlijnd om ervoor te zorgen dat niet-EU-landen hun overnameverplichtingen in de praktijk nakomen.

Sinds 2008 zijn elk jaar ongeveer een half miljoen niet-EU-burgers gelast de EU te verlaten omdat zij zonder toestemming de Unie waren binnengekomen of er verbleven. Minder dan een op de vijf hiervan keert echter terug naar zijn of haar eigen land buiten Europa. Een van de redenen voor het lage aantal terugkerende irreguliere migranten is dat de samenwerking met de herkomstlanden van migranten moeizaam verloopt. De EU heeft daarom al 18 juridisch bindende overnameovereenkomsten gesloten en heeft met nog eens 6 landen formeel besprekingen opgestart. Onlangs heeft zij ook onderhandeld over zes juridisch niet-bindende regelingen voor terugkeer en overname.

"Wij verwachten dat onze controle wordt meegenomen in het debat over het nieuwe migratie- en asielpact van de EU, omdat een doeltreffend en goed beheerd overnamebeleid een essentieel onderdeel is van een integraal migratiebeleid", aldus Leo Brincat, het lid van de Europese Rekenkamer dat verantwoordelijk is voor het verslag. "Het huidige terugkeersysteem van de EU kampt echter met inefficiënties die leiden tot het tegenovergestelde van het beoogde effect: de aanmoediging in plaats van ontmoediging van illegale migratie."

Hoewel de EU formeel een dialoog is aangegaan en onderhandelingen is gestart met de landen met de meeste niet-teruggekeerde irreguliere migranten, merken de auditors op dat de resultaten voor de periode 2015-2020 vrij beperkt waren.

De onderhandelingen over EU-overnameovereenkomsten (EU readmission agreements, EURA's) worden vaak in gevaar gebracht door aanhoudende knelpunten, zoals de verplichte opname van de bepaling voor "onderdanen van derde landen", waar niet-EU-landen vaak tegen gekant zijn.

Dit persbericht is bedoeld om de kernboodschap weer te geven van het speciaal verslag van de Europese Rekenkamer. Het volledige verslag is te vinden op eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Met onderhandelingen over juridisch niet-bindende overnameregelingen werden daarentegen meer successen behaald, voornamelijk omdat de inhoud daarvan flexibel is en aangepast kan worden.

Een andere tekortkoming die in het verslag aan de orde wordt gesteld, is het gebrek aan synergieën binnen de EU zelf. De EU heeft niet altijd "met één stem" met niet-EU-landen gesproken en de Europese Commissie heeft niet altijd samengewerkt met belangrijke lidstaten om het onderhandelingsproces te versoepelen. Als gevolg daarvan zien sommige niet-EU-landen geen toegevoegde waarde in een EURA ten opzichte van bilaterale samenwerking, met name als zij profiteren van genereuze bilaterale overeenkomsten met sommige EU-landen. Wanneer de lidstaten echter nauw op elkaar afgestemde standpunten hadden opgesteld, bleek dit nuttig te zijn voor het deblokken van onderhandelingen en het sluiten van overnameregelingen.

Daarnaast zien de auditors onvoldoende vooruitgang bij het stimuleren van niet-EU-landen om hun overnameverplichtingen na te komen. De Commissie heeft doeltreffend gebruikgemaakt van financiële bijstand voor projecten ter ondersteuning van ontwikkeling, re-integratie en capaciteitsopbouw. Zij vond het echter lastig ander beleid te benutten als doeltreffende ondersteuning voor onderhandelingen, zelfs wanneer er sprake was van nauwe politieke en economische betrekkingen. Voor slechts een van de vele instrumenten waarover de EU beschikt, hebben de auditors tastbare resultaten vastgesteld: het visumbeleid van de EU, waarvan de herziene bepalingen nuttig kunnen zijn om niet-EU-landen aan te moedigen samen te werken op het gebied van overname.

Tegelijkertijd heeft de EU getracht de lidstaten te helpen bij de verbetering van de praktische samenwerking op het gebied van terugkeer en overname, met name door steun te verlenen aan netwerken die met succes nationale middelen hebben gebundeld en door Frontex meer steun te verlenen voor activiteiten voorafgaand aan terugkeer en terugkeeroperaties. Deze acties waren over het algemeen relevant. De werkelijke impact ervan blijft echter onbekend, aangezien de EU-gegevens over terugkeer en samenwerking op het gebied van overname zeer veel tekortkomingen vertonen. De gegevens zijn onvolledig en niet volledig vergelijkbaar tussen de lidstaten.

Achtergrondinformatie

De controle had betrekking op de periode vanaf 2015, toen de Commissie het Actieplan inzake terugkeer lanceerde, tot medio 2020. EURA's worden tussen de EU en niet-EU-landen gesloten. Zij hebben voorrang op bilaterale overnameovereenkomsten die door individuele EU-lidstaten worden gesloten. Sinds 2016 heeft de Commissie ook geprobeerd praktische samenwerkingsregelingen met niet-EU-landen te ontwikkelen (d.w.z. juridisch niet-bindende regelingen voor terugkeer en overname).

Speciaal verslag nr. 17/2021: *"Samenwerking van de EU met derde landen op het gebied van overname: relevante acties hebben beperkte resultaten opgeleverd"* is in 23 EU-talen beschikbaar op de ERK-website (eca.europa.eu).

Onlangs publiceerde de ERK verslagen over [de prestaties van Frontex](#) en over [het migratiebeheer van de EU](#). Later deze maand zal zij ook een verslag publiceren over de maatregelen van Europol ter bestrijding van migrantensmokkel.

De ERK presenteert haar speciale verslagen aan het Europees Parlement en de Raad van de EU, alsook aan andere belanghebbende partijen zoals nationale parlementen, belanghebbenden uit de sector en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. De overgrote meerderheid van de aanbevelingen in onze verslagen wordt in de praktijk omgezet.

Perscontact

Persdienst van de ERK: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu — M: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu — M: (+352) 691 553 547